

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 3 (474).

Fredagen den 22 januari 1897.

10:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år:</p> <p>Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modet., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben..... » 3:—</p>	<p>Byrå:</p> <p>Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: <i>J. Nordling.</i></p>	<p>Utgifningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	---	--	---	---

Våra ministerfruar.

III.

ANNA RAPPE,
f. Sandahl.

ANNA CHRISTERSON,
f. Smerling.

CHARLOTTE WERSÄLL,
f. Lewenhaupt.

ROSA VON KRUSENSTJERNA,
f. Vult von Steyern.

Vet du ditt mål, så vet du, hvad det gæller!
Gå trygg din väg framåt — låt mänskor klandra!

Var glad, om »världens» dom ditt hufvud faller,
Din plikt och »världen» känna ej hvarandra.

Ellen Lundberg.

Våra ministerfruar.

III.

Vi bringa i dag våra läsarinor de ännu återstående fyra bilderna af »våra ministerfruar» och följa därvid fortfarande den af statskalendern för konungens statsråd iakttagna ordningen.

Friherrinnan *Anna Rappe*, född *Sandahl*, såg dagens ljus i Stockholm den 16 maj 1855 och voro föräldrarna den kände läkaren, professor O. Th. Sandahl och hans maka, född Huss. Den unga fröken Sandahl — det måste man medgifva — blef ovanligt tidigt »förd ut i världen». Redan år 1856 nämligen var hon föräldrarnes följaktig på en deras resa till Egypten, och sina första steg lärde hon sig taga på S:t Marcusplatsen i Venedig. Sin bokliga uppfostran erhöi hon sedermera genom privatlärare i föräldrahemmet. År 1875 ingick hon äktenskap med dåvarande majoren vid generalstaben friherre A. E. Rappe, hvilken sedan 1892 är chef för landtförsvarsdepartementet. Friherrinnan Rappe har tagit en intresserad del i det, ej minst bland vårt lands kvinnokretsar under de senare åren lifligt bedrifna arbetet till stärkande af vårt lands försvar, och är hon styrelsemedlem i »Svenska kvinnoföreningen för fosterlandets försvar».

Fru *Anna Christerson*, född *Smerling*, är född år 1854, och äro hennes föräldrar grosshandlaren C. G. Smerling och hans af lidna maka, född Lindskog. År 1874 ingick hon äktenskap med numera konteramiralen vid k. flottan J. C. E. Christerson, hvilken sedan 1892 är chef för sjöförsvarsdepartementet.

Fru *Charlotte Wersäll*, född *Lewenhaupt*, föddes den 12 maj 1858 å Geddeholms fideikommiss i Västmanland af löjtnanten vid lifregementets dragonkår grefve C. G. Lewenhaupt och hans maka friherrinnan Charlotte Elisabeth von Essen. Vorden änka, flyttade modern med sina döttrar år 1875 till egendomen Karlsberg invid Västerås, och i Västerås' domkyrka försiggick den 2 april 1879 vigselakten emellan fröken Charlotte Lewenhaupt och dåvarande löjtnanten vid k. Svea artilleriregemente, sedermera landshöfdingen och statsrådet C. R. Wersäll, sedan 1895 chef för finansdepartementet.

Chefen för vårt justitiedepartement, statsrådet P. S. L. Annerstedt, är sedan många år tillbaka änkeman, hvadan vi nu slutligen komma till maken åt vårt till utnämningens äret yngsta statsråd, chefen sedan 1896 för civildepartementet J. E. von Krusenstjerna. Fru *Rosa von Krusenstjerna*, född *Vult von Steyern*, såg dagens ljus i Stockholm den 30 november 1851; hennes föräldrar voro premierlöjtnanten Henrik Vult von Steyern och hans maka Emma Charlotta Tisell. Sitt äktenskap ingick hon den 28 januari 1879.

Prinsessan Tusensköna.

När dagen dör och vinterns skymning breder sin dunkla mantel öfver frusen jord, svär mig på nytt de ljufva, dyra eder och hviska till mig vårens kärleksord!

Vi möttes förr bland hvita hagtorshäckar

vid lärkans sång i rymdens ljusa blå,
vid sorlet ifrån silfverklara bäckar —
i junis rosendoft vi möttes då.

Ditt rika hår flöt ned i gyllne strömmar
kring dina skuldror, täckta af musslin,
din blick var ännu fylld af nattens drömmar —
din kyss förrädisk som förhäxadt vin.

Då var du helt och hållet min allenast —
ej jord, ej himmel ägde dig — blott jag.
Och om jag bedt, du hade följt mig
genast:

din skygga smekning sade: tag mig —
tag!

Men nej! Ditt lif ej ville jag föröda,
ditt blonda hufvud skulle storm ej nå,
din hvita fot på stenar icke blöda —
du var ju min — du var ju min ändå!

Som hvitskär blom emellan mörka stammar

du tycktes mig, när du till sist försvann,

och jag stod ensam i den gröna kammar,

där daggen som ett kvarglömdt smycke
brann.

Men väl jag visste, att på mig du tänkte,
fast skog och ängar nu oss skilde åt,
och väl jag visste, att när månen blänkte
du kom till vassen, där jag gömt vår båt.

Ett stilla vatten, höljdt i månglänst
dimma,
från anad strand en ton af trastens sång,

djupt vid vår reling sågs en stjärna
glimma,
från åran föll en pärla gång på gång.

Det där var då . . . Men liksom grafvens galler
kan röfva ungdom, skönhet, rosors glöd —
så rycks du nu från mig, när mörkret faller
och vinterkvällens himmel flammar röd.

Ditt lif nu skiljs från mitt. Nu dörrar stängas,
som öppnas blott för rikedom och börd,
men må, när krökta ryggar kring dig trängas,
djupt i ditt hjärta skogens sång bli hörd!

Gå, barn, att låta dig till drottning kröna —
till balers drottning i juvelers glans,
men svär mig först, prinsessa Tusensköna,
att aldrig glömma våren en gång fanns!

Daniel Fallström.

Skilda världar.

»Jag önskade att kunna upptäcka hemligheten af Elsas lycka,» sade fru Gren, i det hon håglöst lutade sig tillbaka i den ultramoderna lilla divanen.

»En sådan mängd bekymmer, som hon haft i alla sina dagar, skulle varit i stånd att tillintetgöra ett dussin kvinnor, men hennes ansikte är lika rosig och lynnet alltid lika gladt.

Alltid välklädd, aldrig bråkande sin hjärna med hvad den eller den säger om andra; mig, som i alla afseenden har det tusen gånger bättre än hon, muntrar hon upp i många mulna stunder. Gud vet, hur hon bär sig åt. Fröken Kring-spring tittade särskildt upp till henne häromdagen för att förkunna något härresande, som skulle skrämt slag på hvem som helst, men hon, tror jag, hörde ej på hälften en gång, och gjorde hon det, så såg det ut, som om det ej angått henne det minsta.

Hon är nöjd med allt, då däremot jag är uttröttad och likgiltig för allt.»

Ack, fru Gren, ni hvars tid aldrig räcker till för mer än sista franska romanen och modejournalen, ni har aldrig läst Elsas favoritskalds på henne särskildt träffande ord: »Min själ är mitt konungarrike.»

Ni känner på edra fem fingrar det sista modet, hvar ni skall köpa det elegantaste klädningstyget, låta den skickligaste söm-

merska sy det, och hvar ni sedan med minsta ledsnad skall exponera den nya dräkten. Ni har blifvit uppfödd med blicken riktad på konvensansen, och konvensansen ger eder i gengäld allt hvad den kan ge.

Elsa, den lyckliga Elsa, lefver i sin egen värld, som hon skapat sig själf, och befolkar den efter egen smak.

Solsken och regnbåge komma fram på hennes befallning.

Fattig — men ändå så rik.

Hennes själ är för henne ett konungarrike. Ett guldkantadt moln, en smekande vind, det blånande haf, den mörkgröna furan, ett barns joller och en fågels jublande drill, se där en outtömlig rikedom för henne att ösa ur.

Ack, fru Gren, ni tillsluter aldrig edra af världen förbländade ögon för att lyssna till naturens hviskningar, ni sällskapar aldrig med fantasiens sköna väsen. Ni hör aldrig någon för andra ohörbar musik. Ni har aldrig gjutit lyckliga och välgörande tårar vid åhörandet af en gripande predikan eller ett förtjusande skaldestycke. Därför förstår ni ej och skall aldrig förstå Elsas glädje.

För er skall världen blifva allt tommare och tråkigare, för henne spirar ständigt ny glädje.

Se där hemligheten af Elsas lycka.

Isa.

Stjärnan som föll.

Skiss för Idun af Mari Mihi.

Snön yrde i små täta flingor, som den gör då det är riktigt bistert. Jag drog upp rullgardinerna och granskade termometern. Uh, det var 14 grader, och de gamla lindarna omkring Ulfsta corps de logis suckade så vemodigt. Jag kände mig så ensam och öfvergifven, att jag rent af hade lust att trotsa kylan och kila öfver till Brangelholm eller Ryninge eller någon annan af granngårdarna för att språka bort vinteraftonen med någon god vän. Men, det fanns ett men, som det brukar stå i romanerna. Vi hade ju knappt 14 dagar till jul, och då ha de alltid så mycket att styra med på sådana ställen, där de ha fru i huset, att de rakt inte ha någon ledighet öfver åt en stackars ungar, äfven om han endast är 27 år gammal och sitter på egen gård.

Jag tog fram pipan och försökte att tänka på något treffligt, och det treffiga antog utseendet af ett 17-årigt flickebarn med en »flygfärdig» pannlugg, som »aldrig ville ligga» på ett hufvud, hvilket endast rymde upptåg och stramaljmönster och vals-melodier och med ett det allra näpnaste lilla trofasta hjärta, som endast slog för — ja, vet du, min kära läsarinna, nu kan det verkligen vara nog med förtroenden oss emellan!

Försänt i dessa oblandadt angenäma funderingar, hör jag plötsligen bjällroras glada klang på gården, och strax därpå inträder en liten obetydlig gestalt, hvit af snö, med tunt gult hår, ett blekt, smalt ansikte, hvars matta färg den skarpa kölden lämnat fullständigt oberörd. Blicken ur de stora, svårmodiga, trötta ögonen tydde på det fullkomligaste lugn, ett lugn, som aldrig svek i livets alla skiften.

»Ville bara öfver och höra huru du mådde i kylan,» sade han, kastande den snöiga pälsen handlöst i ett hörn och mössan i ett annat. »Hvarför har du ej varit öfver på så länge? Du vet, huru roligt jag tycker det är att se ditt gamla hederliga ansikte bryta af mot apfysionomierna, som svärma omkring en därhemma. — Säg, hvarför kommer du ej?»

»Det har inte blifvit af,» sade jag undvikande, i det jag räckte honom en stoppad pipa.

Nils Brangel teg. Öfverhufvud taget sade han ej mycket, och hvad andra sade tog han minsta möjliga notis om.

Han var en underlig kurre, Nils Brangel. Få voro de, som kände honom, få de som skänkte hans minne någon vänlig tanke, då han vid ett par och trettio års ålder lämnade den värld, som för honom varit föga annat än en törnestig. Uppfostrad som han blifvit af öfverdrifvet stränga och fordrande föräldrar, hade hans barndom varit rik på bitterhet, då han, klen begåfvad på hufvudets vägnar, ej motsvarade de förhoppningar man ställt på honom.

Vid 28 års ålder faderlös, fann han sig herre till vidsträckta jordagods. Han måste nu tänka på att gifta sig och tillbragte för den skull en vinter i hufvudstaden. Hösten därpå gifte han sig med den skönaste varelse, som någonsin trampat de bonade golfven på Brangelholm. Hon var en fashionabel skönhet ur stora världen, och de hederliga hennesnåderna på trakten voro öfverförtjusta att få denna lefvande modejournal midt ibland sig så godt som gratis. Stella Brangel å sin sida kände sig, tänker jag, som en paradisfågel i en granskog.

I början gick allting bra. Den äkta mannen sadlade om, blef glad som en ekorre och älskade Gud och hela världen och hvad däruti är — och sin unga hustru först och sist. Snart började hon dock att finna landtlifvet enformigt, stackars barn; hon brydde sig knappt om att lämna sina rum, antog ej några inbjudningar, utan tillbragte sin tid i sällskap med Daudet, Goncourt och Gyp, omväxlande med att hon kinkade igenom hela sin repertoar af dansmusik. Dessa toner verkade på henne som »le ranz des vaches» på de schweiziska landsknektarna. Prinsessan af Trapezunt började längta till sitt land igen, stadsbarnet började längta till sina gator. Hon längtade till teatrarna, till »torget», till de stora balerna, till det oafbrutna bullret i hufvudstaden. Tid och ofta gjorde hon resor dit, ibland i sällskap med sin man, men oftast utan honom. Och när hon återvände, hade hon med sig en massa glada, eleganta människor, som kraf-sade bort spindelväfven på Brangelholm. »La jeune châtelaine», som de kallade henne, visste också att ta emot sina gäster och att hålla dem kvar tills de aflöstes af andra. Och så vidare i en ständig kretsång. Hon for fram i sitt hus som om hon varit i fiendeland; vansinniga summor betalades för poster, hvars like aldrig skådats på Brangelholm alltsedan Carl XI:s reduktion.

Till en början fogade sig Nils Brangel villigt häri, ty han tyckte ju om att se henne glad, som han älskade öfver allt annat på jorden. Men till slut tröttnade han dock på alla dessa nya ansikten; han hade aldrig varit någon sällskapsmänniska och hade mycket litet att säga dessa fina herrar, som betraktade honom med en slags medlidsam nyfikenhet bakom sina guldbå-

gade monoklar. — »Jag skall tala med Stella om saken,» sade han en dag till mig, »jag tänker, att hon tröttnat på dem liksom jag.»

Hvad han fick för svar härför, fick jag aldrig veta, ty sedan den dagen talade vi endast en gång om henne — och det var den sista gången jag talade med Nils Brangel. Men då jag såg honom härnäst, var en stor förändring skedd med honom; hans skratt var hårdt, och hans blick var mörk. Stjärnan hade fallit. Han var nu den, som sist lämnade spelbordet, den som längst stannade vid glaset, och ve den som numera vågade fälla något sarkastiskt yttrande om honom, så att han hörde det. Ty vikingarnas och karolinernas blod rann obemängdt, fast trögt i ådrorna på deras siste bleke ättling.

Men aldrig gick ett ord af klagan öfver hans läppar. Det var endast då han träffade gamle Tarras Ulf eller mig som han glämtade på sitt hjärta. Dock sökte han oss så sällan, ja mestadels undvek han oss. Ack, han var en stackars vingskjuten fågel, som gömde sig för att dö. Stackars Nils Brangel, man skulle kunna tillämpa på honom samma ord, som sagts om en annan man, också han en underlig företeelse: »Han var en af de stolta och stilla andar, som alltid söka le, emedan de frukta andras medlidsamma handtryckningar.»

Men jag har ju aldeles tappat den ledande tråden, som det heter. Jag slutade med, att Nils slog sig ned vid min brasa och började bläddra i mitt album. Plötsligt fixerade han ett porträtt af en ung ståtlig officer.

»Kände du Max Stenhagen?»

»Ja, vi voro skolkamrater. Det var en ärelysten sälle det.»

»Han — ärelysten!» mumlade Nils med blicken fäst på porträttet. »Nej, han var ingenting mindre än det.»

»Men hvarför i alla dar då ge sig i väg till Algier och bli skjuten af araberna.»

»Jag skall berätta det för dig,» sade han. »Bara det blir oss emellan.»

Jag nickade, och han började:

»Max och jag voro kusiner, och det är hans äldre bror, som en gång skall ärfva Brangelholm och Wallinge och allt det där. Som ung vistades jag hos dem ganska mycket, och hos dem träffade jag för första gången min nuvarande hustru, hvilken var så godt som förlovad med Max, ehuru de förstas ej ville eklatera, innan han hade några utsikter att kunna gifta sig. Redan då älskade jag Stella, ehuru jag ansåg, att mina utsikter i den vägen voro skäligen små. Hvad Max beträffar är han den människa som jag mest fäst mig vid, tror jag, antagligen därför, att han i rikaste mått hade alla de egenskaper jag saknade. Han var en sådan där sorglös, lättsinnig krabat, som alla måste tycka om, ehuru han själf aldrig tycktes lägga två strån i kors för den saken. Jag hade länge misstänkt, att han hade skralla affärer, ty han lefde mycket högt, och Stenhagens hafva i alla tider varit fattiga som skåpråttor och generösa som furstar.

Näval, sista hösten min salig far lefde, får jag en dag ett telegram:

»Möt mig vid aftontaget, Max.» Jag for själf ned och mötte honom och blef öfverraskad, då jag fick se hans bleka, förstörda ansikte. Det fanns knappt ett spår kvar af »vackre Max», som flickorna brukade kalla honom.

»Jag har kommit hit på afskedsvisit,»

sade han, »om några dagar reser jag till Afrika; har tagit transport till ett franskt regemente. Stella tror, att det är för att samla meriter, flertalet tror så. Men jag far endast dit för att söka en graf. Jag har ej någon annan utväg. Skulder hit och skulder dit, mest hedersskulder förstås.»

Jag frågade honom om beloppet och han nämnde det. Ehuru jag redan då skötte Brangelsholm, kunde jag ej anskaffa en sådan summa, medan min far lefde.

»Men det var ej härom jag ville tala med dig,» fortsatte han. »Det rör Stella. Jag kunde ej lämna världen och veta henne stå så ensam. Jag vet, att du älskar henne, och att du är henne mycket bättre värd än jag, gamle Ravailiac. Gift dig med henne och blif lycklig.»

»Än du själf då?»

»Åh, jag skall inte störa länge,» sade han. »Om ett par månader hoppas jag, att saken är klar.»

»Jag skall göra hvad jag kan,» sade jag och därmed var samtalet oss emellan slut.

Då han kom hem, var han samma glada gosse som fordom och lofvade min far en hel arsenal med arabiska vapen vid sin återkomst. Morgonen därpå for han — och det öfriga vet du.

»Ja, men skulderna; jag hörde, att de klarerades efter hans död.»

»Jaså,» sade Nils Brangel.

En tanke föll mig in.

»Det var du, som gjorde det?»

»Nå ja, det tjänar väl inte till att förneka.»

»Men hvarför gjorde du det? Det var ju en hel förmögenhet.»

»Hvarför...» upprepade han långsamt med blicken riktad på de falnande kolen i brasan. »Jo, därför att han är Stellas ideal, och därför att jag ej vill störta honom från den piedestal hon ställt honom på. Det var en nyck af mig, men den enda jag haft. Du förstår inte det där, du Axel. Gud gifve, att du aldrig förstode det genom egen erfarenhet.»

»Men du skall väl också tänka något på din faders son.»

»Å, tala inte om mig,» sade han med en liten otålig gest. »Det är snart slut med mig och jag är glad att få lämna denna kalkborgarevärld. O, denna fördömda tid, då tungan är det enda vapnet. Hvad vi ändå måtte ha depraverats, vi det 19:de århundradets barn, vi som aldrig hafva sett ett ärligt svärdshugg utdelas, vi som predika det moraliska modets öfverlägsenhet öfver det fysiska af det enkla skälet, att det senare är så rysligt sällsynt, vi som i hemlighet svärta våra fienders goda namn och rykte, men som skratta öfvermodigt åt en hederlig tvekamp såsom något barbariskt och som smickra oss med, att vi lefva i det s. k. framåtskridandets tidevarf. — Det är snart slut med Nils Brangel. I går bommade jag för andra gången i mitt lif på en hare, som kastade. — Det var så skrifvet, att Stella skulle älska Max och äkta mig. Jag såg en gång någonstades ute i världen en tafra, föreställande en kvinna med förbundna ögon, som ledde en man. Under stod skrifvet med guldbokstäfver: Che sara sara. Jag kan ej italienska, men jag för stod, att tafra föreställde ödet, och jag för stod, att den var sann. Låta ödet ha sin gång — det är det bästa, ja, det är det enda.»

»Och det där säger du så likgiltigt som om det vore fråga om att kasta bort en utrökt

cigarrett. Ryck upp dig, Nils Brangel. Ännu kunna många fröjder återstå dig här i lifvet. Minns du, när vi voro små och gäfvos oss den och den på, att vi ej skulle ge oss, förrän vi slutade som välbeställda trappers i Texas urskogar?»

Nils Brangel log ett flyktigt leende och skakade vemodigt på hufvudet.

»Nej, gamle vän,» sade han, »lifvet är sådant, man blir trött på det i längden liksom på allt annat. Det kan vara roligt nog att se på gycklet till en tid, men man tröttnar, man tröttnar på det. Och dock, huru underligt det än låter, kan jag ibland ej låta bli att önska mig mitt lif tillbaka, när jag i denna gamla världen ser någon, som verkligen är ung.»

Han tystnade och stirrade blekt ned i de falnade bränderna.

»Nej, det börjar bli sent,» sade han, seende på sin klocka. »Jag är vanligen så trött nu för tiden, så där kvällssömnig som jag var, då jag var barn och min gamla amma satt och talade om sagor för mig om John Blund och Tummeliten och om prinsessan i den sofvande skogen. De där gamla sagorna äro allt mycket bättre än allt annat, som man sedan får höra. Gud, hvad jag älskade den där prinsessan! Jag tror att jag sökt henne omedvetet i hela mitt lif, ehuru jag aldrig funnit henne. Och så talade gamla Stafva om för mig, att jag skulle bli rik och mäktig och hafva tjänare, som lydde min minsta vink, ja, hvad var det inte allt som gamla Stafva trodde, att lilla Nisse skulle bli. Och nu har Nisse blifvit stor och rik och mäktig, men sagorna äro slut och Stafva är död. Jag tror snart, att alla människor ha dött. Det finns ju bara du och gamle Tarras Ulf kvar.»

Hans dämpade röst lät så klanglös och klagande, då han sade detta, och uttrycket i hans ögon var så vemodigt. Gud vet hur det kom sig, men jag fick en underlig förmögenhet af, att det var sista gången jag såg min trogne, melankoliske barndomsvän.

Men snart dog ljudet af hans slädbjällror bort i skogen åt Brangelsholm till.

Ett par veckor därefter öppnades en snötung januaridag för sista gången det gamla grafkapellet vid kyrkan för den siste Brangel till Brangelsholm. Och när kistan blifvit insatt därinne i halfdunklet och de rostiga dörrarna tillslutits, kastade prästen in nyckeln genom ett hål på väggen, så att aldrig någon kunde komma dit in mer. Ty nu skulle de gamla Branglarna sofva i ostörd ro till domens dag.

Många voro de rykten, som spriddes om den sistes död. I tidningarna stod det helt kort och godt, att han handskats oförsiktigt med skjutvapen, men det trodde man aldrig mycket på. Folket hviskade ett och annat om, huru den siste Brangel liksom den förste fallit för fiendehand.

Jag fick aldrig veta, hur det egentligen förhöll sig, men gamle Tarras, hvilken aldrig var bortkommen, for till auktionen efter den döde och ropade in hans dubbelpistoler för en spottstyfver. Sedan undersökte vi dem tillsammans. Skotten voro uttagna, men båda högerpiporna svärtade af krutrök. —

Det finns en liten uthuggning nere vid sjön i parken på Brangelsholm, som ingen af folket gärna beträder efter solnedgången. Ty de tro, att det var där som den siste en

mörk januarikväll slöt sitt lugna, trötta öga för världens korta fröjder och korta sorger.

På förekommen anledning

få vi härmed tillkännagifva, att vi naturligtvis ej ha det ringaste att skaffa med de för oss obekanta geschäftsmakare, som i en del tidningsannonser utbjuda »fullständiga lösningar» till vår pristäfling: »Lyckans skärsvor». Vi vilja på det bestämdaste främråda allmänheten att uppmuntra denna industri, som vi tyvärr ej kunna förhindra. Lösningen är ej kvistigare, än att man med litet eftertanke och tålmod bör kunna finna den själf — och däri ligger ju ock nöjet. Däremot bör det vara ett tämligen tvifvelaktigt nöje att offra sina slantar på tilltagsna humbugsmakares förseglade epistlar för att på sistone kanske endast — finna sig lurad!

Redaktionen af Idun.

”Sessans” blommor.

Då vår hufvudstad just för närvarande gästas af »Sessan», Karl XV:s folkära dotter, torde följande små verklig-hetsepisoder, som meddelats oss af en af våra läsarinnor, kunna påräkna sitt intresse.

»Berätta någonting om lilla Sessan!»

Huru ofta har jag icke upprepat denna begäran, då jag såsom barn, trött vid lekarne, slog mig ned på en pall vid min moders fötter.

Det var sommaren 1858. Drottning Lovisa hade, så väl som min moder, af hälsoskäl blifvit af läkare ordinerad att vistas vid Strömstads badort. Jag, som då endast var 4 år, blef bortlämnad till mina morföräldrar, men »lilla Sessan», som hon då kallades, numera danska kronprinsessan Lovisa, som då var 6 år, fick däremot medfölja. De kungliga, så väl som alla de öfriga badgästerna, samlades ofta i en liten park nära badinrättningen. Lilla Sessans käraste sysselsättning var därvid att plocka blommor eller binda kransar.

Min moder, som alltid beundrade »lilla Sessan», var strax redo då denna behöfde någon hjälp — vid kransbindningen, vid boll-lekarne o. s. v. En gång vågade hon till och med ge henne en liten tillrättavising, då hon utan handskar plockade ett mycket hvasst gräs. »Lilla Sessan», som var mycket sparsamt uppfostrad, gaf då till svar:

»Ja, nog har jag ett par handskar, men de ä' ljusgula, och dem näns jag inte ha.»

Därefter sprang hon bort, plockande en bukett små vilda blommor, hvilka hon under ett förbindligt: »var så god» räckte min moder.

Min moder pressade sedan dessa blommor och inlade dem omsorgsfullt i ett kuvert, på hvilket hon skref: *Souvenir af Lilla Sessan, Strömstad 1858.*

Detta lilla minne finnes ännu i min ägo, och fastän nu snart fyra decennier förgått sedan denna händelse inträffade, kan jag icke förgäta, med hvilken hänförelse min moder omtalade den.

År förgingo. Jag blef vid 21 års ålder föräldralös och på samma gång ensam i världen. Med blödande hjärta begaf jag mig från min hembygd Värmland upp hit till Stockholm för att söka min utkomst.

Min föresats att en gång riktigt få se danska kronprinsessan mognade mer och mer — men denna lycka skulle icke ernås förr än förlidet år den 28 januari.

Jag tog då under de danska furstliga gästernas Stockholmsbesök mod till mig och gick upp till kungl. slottet samt skaffade mig tillträde till kronprinsessans f. d. hoffröken, fröken R-berg, hvilken mottog mig på ett särdeles vänligt och tillmötesgående sätt.

Då hon fick höra mitt ärende, vidtalade hon en vaktmästare, att jag skulle få stå vid en pelare vid utgången, just då prinsessan skulle passera förbi för att fara bort och lägga en krans på sin faders graf.

Hon kom också snart, då jag stått på min post en liten stund, själf bärande den stora tunga kransen. Och just då hon var midt för mig — tappade hon en lilja!

Naturligtvis skyndade jag att upptaga den och pressade den sedan för att gömmas som ett kärt minne bredvid den tidigare blomstersouveniren. Huru roligt skulle det nu icke vara att, ifall min moder lefde, få visa henne, att *äfven jag* äger ett blomsterminne af »lilla Sessan»! Maja B.

"Moderns plikter mot sina döttrar beträffande giftermålsingående."

Som våra läsarinnor känna, utlyste vi mot slutet af föregående år en täflan öfver detta ämne och utfäste ett pris på 50 kronor för den bästa utredning af den maktpåliggande frågan. Vi ha nu noga genomgått och öfvervägt det trettiotal skrifter, som inom utfäst tid inkommo, samt bland dessa utskiljt fyra stycken, som hvar på sitt sätt synas oss förtjänstfullt behandla ämnet. Emellan dessa fyra bästa anse vi oss dock själfva hvarken kunna eller vilja fälla det afgörande utslaget, utan ämnar vi efterhand införa dem alla fyra i Idun och därefter

vädja till vår läsekrets

för prisets tilldömande. Dessa fyra skrifter bära följande författarmärken:

- »En svensk flicka» ;
- »Soloman» ;
- »Honni soit qui mal y pense» ;
- »Fru Agnes».

Införandet tar sin början i nästa veckas nummer i den följd och ordning, som bäst faller sig.

Red. af Idun.

Bröder.

(En »pendant» till »Systrar» i Idun n:r 1.)

Hvad det är förtjusande att ha bröder, ja, förstås, riktigt rara, snälla bröder, i synnerhet då dessa äro äldre än en själf!

Från den tiden, då jag var en liten tös, trippade omkring i rödrutig kolt och ropade på »Kalle» och »Nisse», och ända till den dag i dag är, då silfverstråna börja titta fram, har jag alltid skattat som en stor lyc-

ka att äga bröder, och om jag ser tillbaka på denna långa tidrymd, är det alltid med en känsla af tacksamhet, blandad med ljuft vemod, som jag tänker på allt de kära gossarne varit för mig. Så långa de äro och fastän jag ej räcker längre än till deras respektive nästippar, måste jag krama dem hvar gång vi träffas.

Aldrig har jag funnit dem besvärliga, tvärt om ha de burit mången börda åt mig, och jag tager då ordet börda i så vidsträckt bemärkelse som möjligt.

På »Floraskulle» erbjödo de aldrig plats på sina källkar åt någon flicka, om de ej först sett efter, om någon »kavaljer» tagit hand om syster Lisa (sitt ärliga namn, förstås, var ej lönt få behålla; det gick så mycket lättare, om man flyttade om bokstäfverna en smula!) Hade hon ingen, hette det strax: »Sätt dig på du med, Lisa, du är så liten, så nog får du rum.» Aldrig kan jag minnas, att det någonsin blef min tur att dra kälken uppför backen; gjorde jag det, hade jag helt visst själf erbjudit mina tjänster. När vi kommo hem alla tre, trötta och rödmosiga, blef jag i mer välviliga än välvalda ordalag uppmanad att »vräka mig i stora stolen». Att själfva taga den i beslag hade visst aldrig fallit dem in.

Och på barnbjudningarna sedan, hvad det var skönt att inte ha jungfru, som satt och hängde i tamburen och i hvar minut skickade in och frågade, om man var färdig att gå snart. Nej, gossarne hade så väl reda på, hur länge vi skulle få stanna, och då tiden var inne, bar det af hem. Skopaketet bars af en af dem, och var det halt, fick jag hålla dem under armen båda två.

Visst lagade jag hålen på deras vantar, sydde ihop fodret i deras fickor m. m. dylikt, det var ju klart. Barnjungfrun hade ej alltid tid, och när vi blefvo större, drogs denna drake in, och vi fingo hjälpa oss själfva och hvarandra. Icke voro bröderna rädda för att störa, om jag hade en aldrig så intressant bok, eller om jag hade brädt med ett arbete, som skulle bli färdigt till jul; men om det också fallit mig in att säga: »kära gossar, jag har inte tid just nu,» hade de säkert låtit sig nöja.

Icke var mamma så orättvis, att hon gaf sönerne det bästa rummet och mig »ett krypin åt gården». Vi hade jämnogoda rum, åtminstone föreföllo de mig så, och aldrig föll det mig in att mäta upp dem med tumstock.

Hur en skolgosse skall kunna förlänga sin morgonsömn på obestämd tid annat än om söndagarne, är mig ofattbart. Jo, under ferierna, förstås, men då lockar än den nyfallna snö, än den blanka isen, än solen, som tittar in genom fönstret på morgonkvisten, och känslan att vara fri drar den lataste ur sängen. I vårt hem stod om hvardagarne gröten på bordet kl. $\frac{1}{2}$ 8, och om söndagarne fingo vi kaffe (o, sällhet!) kl. 9, och den som ej passade på, fick »iskaffe», vare sig det var gosse eller flicka. Hvar lördagsmiddag fingo vi alla tre hvar sin blank tio-öring, om vi under veckan uppfört oss väl, och denna regel var äfven oberoende af kön. Då och då vankades, en extra slant, som slösades bort på *gemensamma* orgier.

Så växte vi upp, ofta under sämja, men äfven stundom under gnabb, men alltid med känsla af samhörighet. Aldrig läto bröderna mig känna, att jag var *bara en*

flicka. Jag visste nog att stå på mig gent emot dem, och ofta sade mamma: »ni borde skämmas, gossar, att bråka med er syster»; men aldrig sade hon: »du, som är flicka, bör ge efter för dina bröder.»

»Gossarne» kommo ut i världen och började kampen för tillvaron samt drogo hvar för sig sitt strå till stacken, men aldrig, aldrig läto de mig känna, att jag »gick hemma och gjorde ingenting.» De visste att jag behöfdes vid sidan af mamma för att hålla i hop hemmet. Både stora och små tjänster gjorde de mig och göra de mig än, de glädjas med mig, de sörja med mig, de älska mina barn, som om de vore deras egna.

Mången, som läser detta, skall kanske mena, att jag vill höja *mina* bröder till skyarne, men detta är ingalunda min afsikt. Jag vill blott genom exempel visa, att det finnes bröder, som älska och värdera sina systrar, och jag hoppas och tror, att många systrar gjort samma glada erfarenhet som jag och icke tvifla på tillvaron af den *äkta* *ridderliga* *broderligheten*.

Först och främst tillkommer äran föräldrarne, för hvilka dottern äger samma värde som sonen.

Få sönerne se, att föräldrarnes stolthet och kärlek mest omfatta dem, under det att de ringakta sina döttrar eller tycka, att de äro *bara flickor*, då är ej underligt, om de unga herrarnes medfödda egenkärlek slår rot. En broder, som blifvit manad att vara artig mot sin syster, är ock en god son och vördar sin moder, han blir omsider en god make, ty han har från sina tidigaste år lärt att akta *kvinnan*.

Ilse Franke.

Dräkthereformföreningens "kjolmöte",

bådadt i föregående nummer af Idun, afhölls i måndags å Läkaresällskapets lokal, Jakobs-gatan 17.

De, som antagit, att öfverläggningsämnet — olämpligheten af damernas långa promenadklädningar — såsom skäligen enkelt skulle visa sig föga dragande, insågo sitt misstag, redan då de veko af in på Jakobs-gatan, hvars fåra långt före till långt efter den utsatta tiden var fylld af en oafbruten ström animerade damer, som formligen öfversvämmade den upplåtne lokalen. Kl. $6\frac{3}{4}$ var salen så fullpackad, att hundratal för saken intresserade fingo gå hem med oförrättadt ärende och att de, som envisades med att belägra dörrarna, tamburerna och förstugan, ej kunde grunda sitt hopp att slipa in på annat än människovänliga beräkningar om eventuella, under aftonens lopp af hettan och trängseln framkallade illamående och svimningar med ty åtföljande utrymning. Förtviflande om att kunna bana sig väg till sina reserverade platser, togo några af Dräkthereformföreningens manliga styrelseledamöter sin tillflykt till Läkaresällskapets rum under mötessalen, där de stördes i sina antagligen melankoliska funderingar genom ett par energiska reformkvinnor, hvilka pockande begärde tillträde till diskussionsmötets centrum genom en blott i deras lifliga fantasi existerande löndörr och löntappa. Af de inbudne herrarne lyckades endast professor Wallis praktisera sig in och uppnå sin rätta plats, dock först sedan han fått kraftig handräckning af en inflytelserik

kvinnlig medlem af Dräkthereformföreningen. Det var kvinnoregemente — kvinnoregemente öfverallt och i alla möjliga former.

Ett par åhörarinor, som ej aktat för rof att klifva upp på Läkaresällskapets nya skinnstolar, där de triumferande sågo sig omkring, blefvo — lefvande illustrationer till satsen »den sig upphöjer, han varder förnedrad» — hastigt och lustigt åter försatta i nivå med försyntare medsystrar genom ett »ned från stolarna!» framdandradt af den om lokalens helgd strängt värnande vaktmästaren på stället. I en undangömd vrå etablerades ett stilla gräl af en djupt indignerad mamma, hvars kortklippta lilla dotter af de kringstående blifvit uppfattad och utpekad som en gosse, den där på grund af sitt kön saklöst kunnat uteblifva från mötet och egentligen ej hade rätt att inkräkta på utrymmet. Under förevisning af det lefvande åskådningsmaterialet — två intagande damer i normallånga klädningar (den tredje »normala» kom på grund af trängseln aldrig längre än i trappan) — ropade ett ungt fruntimmer på sals-tröskeln till ett par framför henne stående her- rar: »Af med hattarna!» utan att besinna, det de olyckliga med bästa vilja i världen ej kunde lösgöra sina nedkilade armar samt för öfrigt, om detta varit möjligt, ej haft något annat val än att öfverflytta sina stukar på de kvinnliga grannarnas hjässor. Också föranledde uppmaningen ingen åtgärd från de aposstroferades sida. Till slut må förevisas den dam, som, efter utropet: »Herr ordförande, här sitter jag och dör!» våldsamt armbågade sig genom mängden för att i vestibulen, i stället att skörda loford för sin parlamentariska takt, bli öfverhöjd med ovett af en förgrymmad herre, som förmodligen ej hört mer än hennes högljudda ord.

Diskussionsalen var stämmingsfullt dekorerad med modeplanscher från olika skeden af vårt sekel, framhäfvande med vederbörlig kläm modets extravaganser — krinolinen, turnyren, uringningen och släpet — samt en af dess mest efterföljansvärda skapelser: den korta kjolen. Diskussionen inleddes af fröken *Gerda Cederblom*, som framhöll de långa kjolarnas förkastlighet ur hygienisk, praktisk, ekonomisk och estetisk synpunkt, ej minst för de arbetande kvinnorna, gjorde ett behjärtansvärdt inlägg till förmån för de »tjänande systrarna», hvilka vanligen få det obehagliga uppdraget att rengöra de nedsödade kjortelfällarna, beklagade, att hon ej genom under dåligt väglag från gatan tagna ögonblicksfotografier kunde afskräcka från bruket af de obekväma promenaddräkterna, samt påpekade, att reformen i fråga för att kunna genomföras borde utgå från de tongifvande. Öfverstelöjtnant *Richert von Koch* betonade ytterligare frågans estetiska innebörd, bl. a. genom att obarmhärtigt namngifva de vidriga ämnen, som de långa kjolarna uppsamla från gator och spårvagnsgolf för att sedermera, till men för snyggheten och hälsan, sprida i vederbörandes hem. Hygienens talan mot kjolarnas otillbörliga längd fördes med vetenskapsmannens hela auktoritet af professor *Curt Wallis*. Han framhöll, hurusom det genom bakteriologisk undersökning blifvit konstateradt, att gatdammet, med hvilket de långa kjolarna komma i intimaste beröring, jämte åtskilligt annat innehåller lefvande, sjukdomsalstrande bakterier, bland andra tuberkelbacillen, barnens fruktansvärde fiende. De olämpliga, smittoförande plaggens meritlista kompletterades genom upplysningen, att de under fuktig väderlek visat sig kraftigt främja förkylningar.

Stort bifall rönt folkskollärarinnan fröken *Lindgren* genom sitt lugnt humoristiska och

sakrika anförande. Glad i hoppet att snart se sig befriad från de långa kjolarnas tunga och hetta, under hvilken hon suckat i nära tjugo års tid, skildrade hon svårigheten att i regnväder manövrera dessa plagg, i synnerhet då man dessutom har att bära en diger skriffboks-packe, paraply och möjligen äfven muff. Roten och upphovet till det beifrade missförhållandet ligger enligt hennes förmenande i mannens ytlighet och kvinnans svaghet. Då männen visa afgjord förkärlek för små fötter, skynda nämligen alla kvinnor med stora att dölja dessa under långa kjolar. Mannen, genomsnittsmannen, blind för det misspydande hos honom själf, men skarp-synt för allt, som det ej är »stil» på hos kvinnan, måste reformeras. Äfven sömmerskorna hafva sin dryga del af ansvaret genom sitt sega motstånd mot en rationellare dräkt.

Dräkthereformföreningens nitiska ordförande, fru *Gurli Linder*, hvars intagande bild vi inom kort torde komma att presentera för Iduns läsarinor, förklarade, att herrar i allmänhet tyckas gynnsamt stämde mot reformen i fråga samt att sömmerskorna nog ej äro så omöjliga, bara man tar dem på rätta sättet, d. v. s. i stället för »Hvad är mest modernt?» frågar: »Hvad är mest praktiskt?» Fru Linder för sin del hade aldrig rönt obehag från sin sömmerskas sida, då hon provat utan snörlif eller gjort »armar uppåt sträck» och andra gymnastiska rörelser för att utröna, om hon kunde röra sig fritt i sitt klädningslif. Utgående från det erkända faktum, att Nordens kvinnor i allmänhet ej hafva en parisiska fötter, påpekade fru *Hanna Palme*, att saken i viss mån kunde upphjälpas genom skodonens smakfulla och ändamålsenliga form. Doktor *Carolina Widerström* nämnde, med anledning af ett pessimistiskt yttrande i frågan af annan läkare, att bland hennes patienter de mest intelligenta och sådana, som böja sig för läkarens auktoritet, visat sig hänga för dräkthereformer i allmänhet. Särdeles uppfriksande var den glädliga lilla debatten, om man borde afknappa sina kjolar upp- eller nedtill, hvilken senare åsikt afgick med segern.

För att ej genom brist på norm frestas och fresta andra att »amortera en tum af sina kjolar för hvart tionde år» eller, omvänt, att »öka dem en millimeter åt gången», fastslog man ett minimimått, d. v. s. bestämde, att en promenadkjol visserligen ej, som en, stor munterhet framkallande, missägning antydde, bör vara blott 10 cm. lång, men väl sluta 10 cm. öfver marken. Som redan antydts, framställde sig därpå med älskvärdt tillmötesgående två i dylika kjolar klädda damer till allmänt skärskådande och — allmän beundran.

Med acklamation antog mötet följande af öfverstelöjtnant von Koch föreslagna resolution: De närvarande gilla införandet af en promenad- och hvardagsdräkt, som slutar minst 10 centimeter från marken, och utlofva, att hvar i sin mån genom exempel och på annat sätt verka därhän, att en sådan dräkt kommer allmänt i bruk.

På förslag af fru *Hanna Palme* framlades redan samma afton listor, å hvilka en mängd af de närvarande tecknade sina namn, därigenom förbindande sig att använda normallängden på sina från denna dag förfärdigade hvardags- och promenaddräkter. Dylika listor komma att genom Dräkthereformföreningens försorg tillställas flickskolor samt, med vederbörligt tillstånd, framläggas i läkares väntrum, på telefon- och telegrafbyråar.

På grund af det allmänna intresse saken väckt och den missräkning lokalens otillräcklighet på många håll framkallat, hålles redan

i afton, fredag, å Hotel Continentals rymliga lokal ett nytt möte, då bland andra de styrelseledamöter, som på angifna grunder ej fått tillfälle att yttra sig, bli i tillfälle att framlägga sina åsikter och då redogörelse för listornas spridning samt annat, som under mellantiden blifvit uträttadt, torde kunna afläggas.

Utanför.

*När jag ser din lampas lyse,
som på arbetsbordet skiner
bakom fällda rullgardiner,
tänker jag på tid, som varit,
då jag satt där midt emot dig
och ditt öga log emot mig,
och du lät ditt bläck ej flyta
för att tankar med mig byta.*

*Det var godt att vänner vara,
hvad du gaf, jag kunde gifva —
vänner skulle vi förblifva . . .
Hvarifrån och hvarför kom du,
varma våg, som plötsligt svällde
och oss tog uti ditt väld?
Hvar fanns källan, som dig närde,
hvar blef lyckan du beskärde?*

*Skilda vägar nu vi vandra — —
Ej för mig din lampa skiner
bakom fällda rullgardiner . . .
Mot en fager, skönögd kvinna
dina ögon le och brinna . . .
Fann du lyckan, den du sökte,
får din tanke, som gick vida,
andas fritt vid hennes sida?*

*Allt, som gifver lifoet värde,
allt hvad mänskors barn begära
synes ödet dig beskära . . .
Finns ej mask, som lyckan gnager,
finns ej skuggan af en oro
från den tid vi vänner voro?
Nej . . . var lycklig — om du kan det —
solen skymmes ej af grandet . . .*

Stranger.

Från Iduns läsekrets.

Till fru Lovisa Petterkvist, Jock-mock.

Med anledning af hennes svarta strumpor.

Som jag ej tror, att fru Petterkvist ännu genom Iduns svarafdelning erhållit något säkert, absolut tillförlitligt råd med anledning af sin fråga i Iduns sista nummer för förra året, ber jag härmed få fylla denna brist, i hopp att mitt råd må komma fru Lovisa Petterkvist till hjälp vid denna något mirakulösa uppgift.

Kan ej fru Petterkvists eget rosenröda lynne kasta ett bjärt återsken på de svarta strumporna, eller hon själf som klar och äkta blåstrumpa besitta förmågan att »modulera upp dem» till himmelsblå, få vi nog öfverge all tanke på rött och blått. Men innebörden i fru Lovisa Petterkvists fråga var ju huvudsakligen att få det svarta doldt under en ljus yta, och med tanken fäst härå gifver jag det välbetänkta rådet: Tag strumporna med upp till Stockholm i vår, då fru Lovisa besöker expositionen. Med sin odisputabla skarpblick upptäcker snart fru Lovisa i människovimlet en del individer, som skickligt och yrkesmässigt äga förmåga att göra svart till vitt. Lita på dem!

Oskuldens färg är minsann ej den minst vackra, i den förenar sig, som fru Lovisa Petterkvist noggsamt vet, hela prismans strålande färgskala.

Suren den 16 januari 1897.

Högaktningsfullt
Fru *Hilda Alm*.

Ur notisboken.

De furstliga gästerna vid vårt hof anlände, som väntadt var, i onsdags och öfvervoro i går firandet af konungens födelsedag.

Kronprinsen och kronprinsessan af Danmark bebo under sin vistelse härstades nedre gästväningen i västra slottshvalvet (arffurstarnes f. d. våning), deras son prins Christian de rum, som kronprinsessan af Danmark bebodde som barn, samt prins Hans af Glücksburg prinsessan Eugénies f. d. våning vid östra slottshvalvet.

Medaljen »För berömliga gärningar» åt en kvinna. K. m:t har tilldelat löjtnanten vid flottan A. H. Giskos hustru fru *Ingrid Gisiko*, född *Andersson*, hvilken med fara för eget lif räddat en person från att drunkna, medaljen i guld af femte storleken med inskrift: »För berömliga gärningar».

Lifränta åt tjänare. Som bekant existerar i Stockholm Föreningen till beredande af lifränta åt tjänare, som trots sitt goda och behjärtansvärda syfte långt ifrån vunnit den anslutning den förtjänar. För att verka till dess utveckling är emellertid i dessa dagar en ny åtgärd vidtagen af dess styrelse, som beslutit bilda en särskild fond, hvilkens afkastning skall användas hufvudsakligen så, att insättningar göras för beredande af lifränta åt sådana tjänare, för hvilka insättningar förut gjorts, men sedan upphört till följd därpå att tjänaren af en eller annan anledning, särskildt sjukdom, blifvit urståndsatt att vidare tjäna, och att en första insättning göres för unga tjänare vid början af deras tjänstetid.

För erhållande af bidrag till denna fond ha tekningslistor utsändts bland allmänheten, och man har hopp, att teckningen skall lämna godt resultat. Från intresserad håll ha redan ej obetydliga bidrag utlofvats, så att man redan kan hoppas snart äga en vacker grundplåt.

Stockholms allmänna kvinnoklubb gaf i söndags konsert i Vetenskapsakademien hörsal efter ett rikhaltigt program, som upptog omväxlande sång, musik och deklamation. Dessutom höll fröken *Ellen Key* föredrag öfver ämnet: »Bildning».

Talarinnan ville ej erkänna någon bildning, som icke vore en sammansmältning af hjärtats och förståndets. Äfven hjärtats bildning utesluter dock tyvärr icke en hel del oförstående på olika områden. Man ser ju så ofta exempel på huru bildningen omfattat endast en eller några sidor af en personlighet. De sakna t. ex. smakens eller fantasiens bildning. Men först då bildningen yttrar sig i växelverkan mellan alla de olika sidorna, har den nått sitt slutresultat. Männan äro i allmänhet öfverlägsna på det skapande området, men på grund af sin större rörlighet har kvinnan större förmåga att kombinera de olika bildningsmomenten, och därför finna vi oftare verkligt bildade kvinnor än män. De förmögenheter, som dana den formella bildningen, odlas i våra dagar allt för mycket, känslan och fantasien däremot för litet. Genom allt för ensidig förståndsutveckling hindras vi att bli verkligt förståndiga. Ty vår bildning börjas inte, när vi först kunna läsa, utan när vi med klappande hjärta första gången läsa en saga, ej när vi första gången examinera en växt, utan när vi första gången inse det storartade i naturens ordning.

Friherrinnan Emma Sparres intressanta och synnerligen sevärda stora oljemålning »*Porträttgrupp af Grefve Hans Wachtmeister med söner*», afsedd för porträttsalen å Johannishus, utställes under en kortare tid i Theodor Blanch's konstsalon, 16 Hamngatan (midst för Kungsträdgården). Dessutom exponeras där samtidigt ett stort urval nya oljemålningar, akvareller och pasteller af in- och utländska berömda konstnärer.

En svensk sångerskas minne och en drottningens jubileum. Bland de många åtgärder, som nu vidtagits öfver allt i England till firande af drottning Victorias diamantröjlopp med engelska kronan, kan omnämnas en som äfven hugfäster vår fräjdade landsmaninna Jenny Linds minne. Earlen af Leicester och mayorn i Norwich ha föreslagit, att till firande af jubileet insamla en fond till uppförande af ett nytt Jenny Lind-sjukhus i Norwich. Ett sjukhus, som bär detta namn, skänktes nämligen till staden år 1849 genom denna sångerskas frikostighet, och meningen är nu att väsentligen utvidga denna inrättning. Mr Colman, f. d. parlamentsledamot för Norwich, har till detta ändamål skänkt en tomt på flere tunnland.

Teater och musik.

Kungl. operan återupptog i fredags Wagners storslagna musikdrama »*Valkyrian*». Att det samma allt fortfarande gör ett mäktigt intryck framgick af det lifliga och djupa intresse, hvarmed den ganska talrika publiken följde operan akt efter akt. Bifallet var ock synnerligen intensivt. Utförandet var på det hela taget värdt allt erkännande. Dock vore framför allt önskligt, att textuttallet blefve tydligare. Särskildt gäller detta hr Bratbost och fru Rundberg. Vi hoppas, att »*Valkyrian*» länge skall hålla sig på scenen, och att den tid ej måtte vara långt aflägsen, då k. operan ser sig i stånd att upptaga äfven de öfriga länkarne i Wagners »*Niebelungenring*».

Två mera märkliga premiärer, till hvilka vi i nästa nummer få återkomma, förestå i dessa dagar. Redan i kväll går på *Dramatiska teatern* Coppées förebådade skådespel på vers »*Pour la coronne*», i Carl Snoilskys svenska öfversättning »*För kronan*». Och så på måndag afton Ibsens med spänning motsedda »*John Gabriel Borkman*» på *Vasateatern*. Två högtidsstunder — hoppas vi — för alla teatervänner!

Herr Teodor Hofers konsert i Vetenskapsakademien hörsal hade fyllt lokalen med en tacksam och fulltalig publik. Konsertgiffvarens praktiga och omfångsrika stämman gjorde sig väl gällande, särskildt i de mer dramatiska numren, såsom cavatinan ur »*Judinnan*», och i de tyska romanserna. Mindre väl lyckades han med det honom främmande textuttallet i Sjögrens och Sindings nummer. I stället för hr Tor Aulin, som fått förhinder, föredrog fröken *Sigrid Lindberg* ett par violinumner, af hvilka i synnerhet Fr. Ries' melodiskt fagra Adagio fick ett förtjänstfullt utförande och slog lifligt an.

Till förmån för Stenbocksfonden gafs på söndag middag konsert i Östermalms kyrka inför en publik, som man kunnat önska talrikare med hänsyn till både det vackra syftet och det gedigna programmet. Emellertid åhördes de olika numren i bästa högtidliga stämning: direktör Höggs pompösa orgelsolo, fru Lindens koralföredrag, herr Aulins violinumner med orgelackompagnement och — ej minst — Svea lifgardes orkesterstycken, som gjorde sig synnerligen praktfullt i den akustiskt tacksamma lokalen.

De sju första arken

af romanen »*Guldmakaren*» äro för närvarande under omtryckning och expedieras i slutet af nästa vecka till samliga de för året nytillkomna prenumeranter, som verkställt rekvisition enligt vårt tillkännagifvande i n:r 1. Vi uppmana ännu en gång alla, som ej äga början af den intressanta berättelsen, att nu omgående insända sin rekvisition med adress och ett femöres porto. Upplagen måste nämligen nu bestämmas, och de, som komma senare, löpa risk att bli utan.

Expeditionen af *Idun*.

Herden och herdinnan.

Miniatur af *Elsa Lindberg*.

II.

Ären hafva gått. Tant Ursula och tant Cordula hafva för länge sedan för sista gången utbyt

sina »nej» — och finnas ej mer. Herden och herdinnan hafva gått i kras och jag har slutat upp att tänka på dem, som när man växer ifrån barnfantasierna.

Det var sent en kväll, klockan var öfver älfva. Teatrarna hade slutat. Publiken hade strömmat till restauranterna för att supera. Efter supén drack man starkt kaffe uppe i kaféet.

Där var det en hög stämning — lifligt sorl af röster — rökmoln — ifriga ansikten — kypare, som sprungo af och till med brickor, hvarpå den mörka, runda likörfaskan stod omgifven af små spetsiga glas och blårandiga kaffekoppar. Fauner, stödjande sig på krumma bockben och med små skarpa horn stickande fram bland pannlockarna, höllo med lyftade armar upp de stora, förgyllda kandelabrarna, hvilkas elektriska ljus återkastades och mångdubblades af de guldramad speglarna, som upptogo väggarnas ytor.

Jag satt och roade mig med att i en af spegelväggarna betrakta de bilder, som däri uppfångades genom de öfriga speglarnes reflexion. Det var nöjsamt att kunna observera alla dessa olika ansikten, utan att det kunde märkas, att man observerade dem. Plötsligt uppdök bland alla dessa en smula échaufferade ansikten, hvilkas minspel man så tydligt kunde skönja i det glatta spegelgaset, ännu två ansikten — ett ljukt kvinnoansikte, som tycktes så svalt och skärt bredvid alla de andra, och så ett mansansikte, som stack af emot det ljusa, fina — klumpigt och mörkt.

Jag hann ej närmare betrakta honom. Hon tog strax all min uppmärksamhet. Det första, som föll mig i ögonen, var hennes hatt — en stor, litet extravagant hatt, uppåtböjd på ena sidan som en schäferhatt och med en yfvig, hvit plym i mjuk bukt öfver det breda brättet — och så hennes klädning — en mattskär, tunn klädning med halfkorta ärmar och en liten blygsam, fyrkantig urringning vid halsen. — Hvar hade jag sett just en sådan dräkt förut? — Ett litet svagt, sväfvande barndomsminne, lätt och skiftande som en sky, fick fina konturer, runda former, fick gestalt — den lilla porslinsherdinnans gestalt — hon, som ej hade någon herde och stod på tant Ursulas empirbyrå. Ja visst, det var ju hennes stora, buktiga hatt och rosiga klädning!

Men under den gröna hatten såg jag ett litet ansikte, fint och täckt, skärt och mjukt i linerna, med herdinnans hvita panna — låg och smal som om där endast kunde få rum små lätta, fladdrande fjärlstankar — och med herdinnans två gula, ringlande lockar ned mot ögonbrynens jämna, svarta båge. Och ur det blanka spegelglaset lyste emot mig herdinnans ögon så blå — så rent blå som blåsippor i solsken. — Det var ju alldeles herdinnan — den fina — den nätta — med sin lilla leende grop midt i den runda bakan och med sin mun så liten, nästan hjärtformig!

»Så vacker hon är,» sade någon bredvid mig, »hon, den unga frun i den stora, gröna hatten och skära klädningen! Det har varit abonnement på Operan i kväll. De komma bestämt därifrån. Därför är hon så elegant och, se, han, mannen, har lagt sin teaterkikare på bordet. Hvad han ser besynnerlig ut — han — mannen! Han ser rent af ut som en kines. Det var ett omaka par!»

Ett omaka par! Ja visst! Illusionen var fullständig. Där satt han ju — kinesen bredvid herdinnan. Tydligt såg jag i spegeln hans stora, klumpiga hufvud nedsjunket mellan de uppdragna axlarna, så att det såg ut, som om han ej hade någon hals. Han satt hopkrupen, så att hans kropp bildade nästan en fyrkant, och han var tung, grof och robust, ej danad af samma sköra materia som den fina, lätta gestalten bredvid honom. Med sina långa, hvita fingrar snodde han de svarta mustaschern, som från den långa öfverläppen under den korta näsan hängde ned öfver munnen, medan ögonen — kinesens små elaka, svarta ögon, hvilka sutto litet snedt under ögonbrynen — med ett stickande uttryck oroligt fögo af och till rundt omkring salen. Då och då såg jag hans klumpiga hufvud nicka, alldeles som kinesens på tant Ursulas empirbyrå, när man gaf det en puff, — nicka fort och gladt, nicka långsamt och gravitetiskt. — Men hans små svarta ögon forforo hela tiden att oroligt irra rundt kring salen.

Hon satt mestadels med den blåa blicken sänkt, satt tyst, bortvänd ifrån honom — halsen böjd litet framåt och öfver hela den spåda gestalten något af lyssnande väntan. Hon hade dragit af de långa, mjuka gands de Suède och lagt dem från sig på det hvita marmorbordet. Hennes fingrar — porslinsherdinnans rosiga, små graciösa

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
 nya, präparerat för tandernas vård.

finngar, litet lättfull i hållningen — lekte förströdt med en stor la France-ros — porlinsherdinnans skära ros med bakåtböjda, kupiga blad. Om det smala ringfingret slöto sig två breda guldringar, som sågo så tjocka och nya ut och tycktes för stora och tunga, ty de åkte ständigt ned och hon sköt oupphörligen upp dem med en trött, likgiltig rörelse.

För hvarje gång någon ny gäst kom in i kaféet, ryckte hon till och hans små svarta ögon riktades en sekund på den nykomne för att strax åter börja sin oroliga, irrande färd rundt kring salen. Det var tydligt, att båda väntade någon, fastän de nervöst sökte dölja det för hvarandra.

Plötsligt såg jag i spegeln, hur hennes fingrar hårdt kramade om rosen, så att ett skärt blad darrande föll af. På hennes kinder sprungo två röda fläckar upp och hon slöt ögonen liksom för att gömma dem. När hon åter slog upp dem, lyste det ur dem ett underligt och sällsamt skimmer. Hennes kinder brunno hett och det hade kommit något bäfvande vid munnen. — Hon var ej af kallt porlins, den lilla herdinnan, hon hade lif och blodet måtte flyga snabbt genom hennes fina ådror. Men kinesens stora hufvud hade kommit i nickande rörelse, det nickade långsamt, gravitetiskt, liksom betydelsefullt, helt annorlunda än det nickat förut. Det låg däri något af undertryckt illvilja, och illvilja fanns det äfven i hans små svarta ögon, som nu stannat på en punkt och liksom sögo sig fast vid något.

Jag vände mig om från spegeln, hvari jag gifvit akt på de två, för att se, hvem som var orsaken till allt detta, och jag såg tre unga herrar komma tvärs öfver salen. En af dem var löjtnant och bar Svea artilleris uniform. Han kom sist, jag såg honom endast från ryggen, när han bugade sig tillbaka för kinesen. — En smärt, något spenslig gestalt, snarare fint än starkt byggd, men med spänstiga, smidiga lemmar. Jag riktade åter min uppmärksamhet mot de två i spegeln.

Hon satt med framsträckt hals — hufvudet litet på sned — alldeles som porlinsherdinnan, icke kokett, utan så att det gaf ett stilla vemodigt behag åt den blå blicken, hvari det nu låg som en outtalad fråga. Ögonen hade fått ett mål, ständigt blickade de åt samma håll. Jag följde

riktningen af hennes blick. Den såg ej ut öfver salen, utan rätt in i en spegel, som stod liksom i vinkel mot en annan spegel och måste uppfånga den delen af lokalen, där de tre unga männen nu slagit sig ned vid ett bord.

Just så som hon där blickade in i vinkelspeglarna, hade porlinsherdinnan på tant Ursulas byrå betraktat sin herdes spegelbild.

Jag vände mig om mot bordet, där de tre unga herrarne sutto, och fann de två civile inbegripna i ett lifligt meningsutbyte, men den tredje, den unge löjtnanten, satt tyst för sig själf och blickade oafslätligt rätt in i en af spegelväggarna. Och äfven denna var som en vinkelspegel och måste uppfånga den delen af kaféet, där herdinnan satt bredvid kinesen. Jag betraktade den smärte officeren närmare. Han var helt ung — röd och hvit, nästan som en flicka — svart hår och inga mustascher, icke en gång en skuggning på den svängda öfverläppen. Han var vacker — nästan för vacker och skär för att vara karl, men — — — Det var ju herden — porlinsherden! Där satt ju om halsen den blå kragen och herdens förgyllda knappar lyste. Och fastän han höll hufvudet käckt, var det något längtande och vekt i hans ögon.

För mig försvann det rökiga kaféet, de sorlande gästerna. Jag var åter i tant Ursulas och tant Cordulas lilla tilltäppta sal med de symmetriskt ordnade gamla möblerna. Och porlinsherden och porlinsherdinnan, som voro ett par, dånade af samma sköra, fina materia, stodo på hvar sin byrå och sågo på hvarandra i vinkelspeglarna.

Och hon höll sin skära ros i handen, den skära rosen, som hon aldrig hämtade, och hennes röda läppar voro spetsade till en kyss, kyssen, som hon aldrig tog. — — —

Men i kaféet sutto de två och stirrade på hvarandras spegelbilder — sutto långt ifrån hvarandra, på olika håll, och äfven de två voro ett par af naturen, danade att sitta sida vid sida.

Hvad de måtte längta! Flytta dem tillsammans!

Men för de två hade ödet haft tant Ursulas och tant Cordulas långa, raka mun med »nej» uti.

Och kinesen satt bredvid herdinnan och herden satt ensam. — — —

I spegeln ser jag herdinnan lyfta rosen mot sitt ansikte, och hon spetsar sin röda mun som till en kyss, och hon böjer sig djupt ned mot rosen och fäster kyssen, som är så lätt, så sväfvande lätt, på ett skärt, doftande rosenblad. — —

Nu reser sig kinesen och han går med ovig, klumpig gång mot utgången. Äfven herdinnan reser sig liksom dröjande. För sista gången sänder hon en lång, blå blick mot herden in i spegeln, så lägger hon den skära rosen, hvars blad hon kysst, ned på det hvita marmorbordet, tager sina långa, mjuka handskar och går — långsamt, med nedböjdt hufvud.

Strax därpå stiger den unge löjtnanten upp, nickar flyktigt afsked åt de två civile, hvilka tyckas bedja honom stanna, och går rätt fram till bordet, som kinesen och herdinnan nyss lämnat. Jag ser hans unga, spänstiga gestalt afteckna sig i samma spegel, där jag förut betraktat den vackra herdinnan. Hastigt griper han rosen, som hon lämnat på det hvita marmorbordet, hårdt fattar han om den, så att den darrar, för den upp mot munnen och tager kyssen, hon fast på det lena, doftande bladet.

Så fick herden herdinnans lätta kyss, som han väntat på så länge, fick den — tryckt på ett skärt, darrande rosenblad.

Innehållsförteckning.

Våra ministerfruar. III. (Med porträtt af friherrinnan Anna Rappe, fru Anna Christerson, fru Charlotte Wersäll och fru Rosa von Krusenstjerna). — Prinsessan Tusensköna; poem af Daniel Fallström. — Skilda världar; af Isa. — Stjärnan som föll; skiss för Idun af Mari Miki. — På förekommen anledning. — »Sessans» blommor; af Maja B. — Moderns plikter mot sina döttrar beträffande giftermåls ingående. — Bröder; af Ilse Franke. — Dräkthereformeringens »kjolmöte». — Utanför; poem af Stranjer. — Från Iduns läsekrets: Till fru Lovisa Peterkvist, Jock-mock. — Ur notisboken. — Teater och musik. — De sju första arken. — Herden och Herdinnan; miniatyr af Elsa Lindberg. II. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

När hälsans ros uppå kinden sitter
Och ögat strålar som ljusan dag
Och lefnadsmodet i kroppen spritter
Och puls och hjärta slå friska slag,
Då ingen, ingen uppå mig tänker
Och mycket sällan jag då söks opp,
Men flyktar hälsan, sin tanke skänker
Man mig och sätter till mig sitt hopp.
Mot dolsk fiende jag oftast strider.
Jag därför städse på vakt får stå.
Och när jag kommer till den som lider,
Man glad och vänlig vill se mig då.
Helt dristigt vill jag nu här framklifva
På benen mina, som äro sju.
Sök ut de småord, som däraf blifva,
Och jag vill hjälpa dig, kära du!

Af fåglar har du här tvänne slag.
Hvad motsats är till en mulen dag.
Två systrar, säg mig hvad heta de?
Och se'n en krydda, om jag får be.
Ett lappens husdjur. Ett kvinno-namn.
Hvad står den dig, som du tar i famn?

Hur kallas den, som sin make mist?
På hvad bör nöten ej lida brist?
Hvad maskar göra? Så trädslag tu.
Hvarur gick Noak med barn och fru?
Hur är väl den, som ej äger hår?
Ett epitet som den länge får.
Hvad gläder tärnan att hatten gör?

En fisk. Ett skaldjur jag också för.
Hvad ej den kallas, som är en »mes».

Så ett pronomen här äfven ges.
Tre substantiv. Hvad är flickans kind?

En liten farkost vid stranden bind.
Hvad ovälkommet nog sällan blef?
Hvad sol'n om våren ur marken dref?

Hvad tjugufyra i Sverige finns?
Jag tror en jordart här också vinn.
Sju verb helt säkert du hittar än.
Hur Niklas håller sin hjärtevän?
Hvad var det väl som i kedjan brast?

En engelsk titel du får i hast.
Af längdmått ett, somsnart gammalt är.

Och hvad jag böjer för eder här.
Ett adjektiv, nej det finnes två.
Hvad sin för fläckar man akta må?
Hvad logogryfen du finner, säg?
Och därför kilar jag nu min väg.

»Hanken».

Charad.

Mitt första kan vara än hvälfdt och än platt.

Stundom bjärt är dess färg, men kan ock vara matt.

Mitt andra icke solgass och icke elden täl,

Ty värmen på mitt andra plär alltid »göra käl».

När köld på tö har kommit mitt helas uppkomst skett,

Och då mitt andra har då uppå mitt första sett.

»Hanken».

Länkgåta.

1. Frodig, grön och ganska täck.
2. Utaf Elfsborgs län en fläck.
3. Hvad den ofta göra plär, Som en gladlynt män'ska är.

Springaregäta af Ah.

är	hur	styg			trot	så	vill
ligt		ha	hot	kros	jag		sig
fot	du	fas	te	ropte	med	den	som
		flic	och	blom	vid	oss	jag
		ster	der	jag	kyss	lens	hon
kan	har	still	kul	låt	satt	stör	hon
var		hör	ingen	ska	tyst		sade
oss	att	de			vara	hvi	var

4. Kanske mig ibland man hittar, Om i andras kort man tittar,
5. Barnen ösa mig med skopa.
6. Stad i Södra Europa.
7. Älskar vatten med passion.
8. Vid en landtgård possession.

Ofvanstående 8 länkar fås ur ett geografiskt namn, utan att man omflyttar dess bokstäver.

Sibylla.

Ordgäta.

Tag 7 ord, hvilas begynnelsebokstäver bilda namn på en blomma. Orden äro: 1. Flicka. 2. Fågel. 3. Bräckligt. 4. Ändpunkt. 5. Blomma. 6. Parasit. 7. Djur. Härtill endast 7 bokst. Reseda.

Lösningar.

Logogryfen: Fönstervadd: födda, döda, fader, döf, fet, vante, nöd, staf, stöd, vört, söt, vad, föda.

Charaden: Kosmopolit.

Aritmogryfen: Konung Oskar — Sverige Norge: 1) Kolos, 2) oktax, 3) nacke, 4) utler, 5) nying, 6) Gefle, 7) orkan, 8) sin-ko, 9) knarr, 10) avvig, 11) Rappe.

Urgåtan: Nyårsvisiter: 1) Narva, 2) Yutta, 3) Årsta, 4) Rabba, 5) Salta, 6) Varna, 7) Imola, 8) Sätra, 9) Ivrea, 10) Trosa, 11) Esina, 12) Riala.

Palindromen: Apor — Europa.

